

alt, hvad der var Venstre her i dette Land, var Løsenet: almindelig Valgret. Vi have altid troet, at hvad enten det gjaldt politiske Forhold, Forfatningsforholdene, eller det gjaldt kommunale Forhold, den kommunale Forfatning, skulde Grundlaget i alt vort politiske Arbejde være at bringe den almindelige Valgret frem til Sejr, saaledes at den kunde styre sine egne Sager. Højre gennemførte Forfatningsforandringen i 1866; det nuværende Regeringsparti og Højre gennemførte paa det kommunale Omraade en lignende Forfatningsforandring i 1908. Det samme Modsætningsforhold, der blev skabt politisk i 1866, skabte de Herrere kommunalt i 1908. De skabte det, fordi de vilde have det; de skabte det, fordi de selv foreslog det. Jeg ved nok, at man fra enkelte Sider indenfor Regeringen og Regeringspartiet vil benægte, at det var dem, der gennemførte dette Valgretsforlig med den privilegerede Valgret. Men jeg behøver kun at minde de Herrere om, at det første Forslag, der forelaa under Fællesudvalgets Forhandlinger om denne Sag, fremkom fra Medlemmer af den nuværende Regering, og at man dér foreslog den privilegerede Valgret. Jeg ved meget vel, at man vil sige, at det, man foreslog, var en Indskrænkning. Nej, det var det ikke; thi i det Lovforslag, vi behandlede, fandtes den privilegerede Valgret ikke. Den højtærede Landbrugsminister finder det saa overordentlig morsomt, at han har været med til at foreslaa Opretholdelse af den privilegerede Valgret. Jeg misunder ham ikke, at han i det Tilfælde var blandt dem, der foreslog den privilegerede Valgret, optagen i Stedet for den almindelige Valgret; der var foreslaaet fra Regeringens Side. Det var ikke Højre, men Landbrugsministeren og ogsaa den højtærede Konsellspræsident, der foreslog det. Det ønsker jeg, de Herrere skulle vide, da man finder det latterligt, at vi optage dette Spørgsmaal til fornyet Debat.

Tidligere var Stillingen den, at man ansaa Mindretallene for fuldt ud betryggede, naar man gennemførte Forholdstalsvalgmaaden ved de kommunale Valg; dette fandt man tilstrækkeligt. Ja, et højtæret Medlem af dette Ting har en Gang i Halvfemserne udtalt, at han for sit Vedkommende næsten vilde foretrække den privilegerede Valgret for Forholdstalsvalgmaaden. Dette Medlem ansaa altsaa den Gang Forholdstalsvalgmaaden for en for stærk Betyggelse for Mindretallene. Men ogsaa her gik de Herrere endnu videre, end man havde tænkt sig, thi de foreslog ikke den samme Valgmaade ved Valg af Valgmænd til Amdsraadsvalgene

og ved Valg af Amdsraad, som de foreslog til Sogneraadene. De foreslog ikke den Forholdstalsvalgmaade anvendt, som vi anvende her i dette Ting; men de foreslog en Forholdstalsvalgmaade anvendt, der giver Mindretallene en langt større Indflydelse end den Valgmaade, vi bruge her i dette Ting. Man gjorde det med velberaad Hu; man blev gjort opmærksom paa, at den Forholdstalsvalgmaade, man her foreslog, begunstigede Mindretallene endnu langt stærkere, end det ellers vilde have været Tilfældet. Jeg vil blot nævne et enkelt Eksempel. Hvis et Sogneraad bestaar af 7 Medlemmer, vilde, naar den Forholdstalsvalgmaade, som vi benytte her paa Rigsdagen, blev anvendt, hvis der var, skulle visige, 5 Venstremænd og 2 Højremænd, de 5 Venstremænd selvfølgelig faa valgt 2 Valgmænd, og de 2 Højremænd kunde ingen faa valgt. Det vil være den almindelige Opfattelse, og det vil ogsaa være rigtigt. Men de Herrere foreslog en anden Valgmaade, som fører til, at først skal den ene Valgmand have 3 Stemmer, før han er valgt, og tilbage blive 4 Medlemmer, hvoraf 2 for at holde os til Eksemplet ere Venstremænd og 2 Højremænd. De ere saa stillede lige, og Lodtrækning kan gøre Udslaget, saa at de 2 Højremænd kunne faa valgt 1, medens de 5 Venstremænd faa valgt 1. Det er altsaa den Forandring, de Herrere med velberaad Hu gennemførte. De mente ikke, at Mindretallets Ret var stærkt nok betrygget ved den Forholdstalsvalgmaade, vi bruge her i Tinget, men den skulde betrygges endnu stærkere gennem den Forholdstalsvalgmaade, som anvendes ved Landstingsvalg. Denne samme Forholdstalsvalgmaade gennemførte de for Amdsraadenes Vedkommende, og det vil sige, at Mindretallet i Virkeligheden er i overordentlig høj Grad betrygget. Foruden dette gennemførte man ogsaa den privilegerede Valgret, saaledes at en Trediedel af Valgmændene ved Amdsraadsvalg er privilegerede Vælgere. Dette er i absolut Strid med Venstres gamle Grundsætning, det skal jeg imidlertid ikke komme ind paa, den Sag har været drøftet tilstrækkeligt før, men jeg vil kun ved et enkelt Eksempel vise de Herrere, hvad den i Virkeligheden betyder. De ville gerne give det Udseende af, at en Trediedel af Vælgerne er privilegeret, og at der er to Trediedele af Valgmændene paa den almindelige Valgrets Side, naar det gælder Amdsraadsvalg. Det lille Eksempel, jeg nævnte paa, hvorledes et lille Mindretal gennem den Forholdstalsvalgmaade, De